

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy, soudce JUDr. Ivo Pospíšila a soudkyně JUDr. Lenky Kaniové v právní věci žalobců: a) **L. G.**, , b) **R. S.**, c) **M. G.**, d) **S. G.**, e) **A. G.**, zastoupení Mgr. Ladislavem Bártou, advokátem se sídlem Purkyňova 787/6, Ostrava, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o žalobách proti rozhodnutím žalovaného ze dne 23. 7. 2019, č. j. OAM-220/ZA-ZA11-ZA22-2019 a č. j. OAM-219/ZA-ZA11-ZA22-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 28. 4. 2020, č. j. 62 Az 32/2019 – 33,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá**.
- II. Žalobci a) až e) **nemají právo** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I. Vymezení případu

[1] Žalobce a) podal dne 1. 3. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany. Důvodem žádosti byly obavy z výhrůžek ze strany členů politické strany Gruzínský sen a také problémy s kriminálními živly, které od něj požadovaly peníze z jeho podnikání. Rovněž se někdo pokusil unést jeho dceru, žalobkyni e). Stejného dne a ze stejných důvodů podala žádost o udělení mezinárodní ochrany i žalobcova manželka, žalobkyně b), a v jejím zastoupení i nezletilé děti, žalobci c) až e). Žalovaný napadenými rozhodnutími žalobcům mezinárodní ochranu podle § 12, 13, 14, 14a a 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“), neudělil.

[2] Žalobci proti napadeným rozhodnutím brojili žalobami u Krajského soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“), který řízení spojil ke společnému projednání a napadeným rozsudkem žaloby zamítl. Krajský soud z obsahu správního spisu zjistil, že se žalobce a) nikdy neobrátil na státní orgány v Gruzii, ačkoli nevystaly a nebyly ani tvrzeny žádné důvody, které by mu v tom bránily. Tvrzení žalobce a), že by kontaktování státních orgánů nevedlo k žádným důsledkům, je nutné zejména pro jejich obecnost a nepodloženost odmítnout. Žalobce a) v průběhu správního řízení nenamítl, že by se na státní orgány nemohl obrátit, resp. že se na ně neobrátil pro důvody uvedené v žalobě.

[3] Krajský soud se ztotožnil s názorem žalovaného, dle kterého žalobkyni b) a jejím dětem nebylo vyhrožováno, z čehož plyne, že jí nelze udělit mezinárodní ochranu. Její tvrzení o nepovedeném únosu její dcery ze školky není doloženo žádnými relevantními důkazy. Skutečnost, že žalobkyně b) pociťuje újmu svého manžela za svou vlastní, nemá vliv na rozhodnutí ve věci.

II. Kasační stížnost a vyjádření žalovaného

[4] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) napadli rozsudek krajského soudu kasační stížností z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).

[5] Přijatelnost kasační stížnosti spatřují v nesprávném posouzení existence hrozby vážné újmy pro jejich politické angažmá a rodinnou příslušnost a možnosti domáhat se ochrany u gruzínských státních orgánů.

[6] Stěžovatelé trvají na svém názoru, že po nich nebylo možné požadovat, aby se obrátili na gruzínské státní orgány s žádostí o poskytnutí ochrany. Jimi uvedené důvody nelze označit za obecné, jak tvrdí krajský soud. Rovněž odmítají zjednodušující závěr krajského soudu o tom, že svá tvrzení o hrozícím únosu dítěte nepodpořili konkrétními důkazy. Naopak je třeba v případě pochybností postupovat ve prospěch žadatelů. Žalovaný a krajský soud nepřijatelně bagatelizují tvrzení stěžovatelů a jejich hodnocení je založeno na formulaci vlastních hypotéz. Nadto je třeba vycházet z ohrožení rodiny jako celku; rozlišování míry ohrožení jednotlivých členů postrádá smysl.

[7] Z těchto důvodů stěžovatelé navrhli, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek krajského soudu a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

[8] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvedl, že napadené rozhodnutí i rozsudek jsou v souladu s právními předpisy. Odkázal na ně a dále pak na obsah správního spisu a své vyjádření k žalobě. Navrhl, aby Nejvyšší správní soud odmítl kasační stížnost pro nepřijatelnost, nebo ji zamítl pro nedůvodnost.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[9] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou.

[10] Jednou z podmínek věcného přezkumu kasační stížnosti ve věci mezinárodní ochrany je její přijatelnost. Institut nepřijatelnosti a jeho dopady do soudního řízení správního Nejvyšší správní soud podrobně vyložil v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, v němž interpretoval neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“. O přijatelnou kasační stížnost se dle uvedeného rozhodnutí může jednat v následujících typových případech: (1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec nebo nebyly plně vyřešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; (2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně; (3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon; (4) pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

[11] Stěžovatelé založili zdůvodnění přijatelnosti kasační stížnosti na tvrzení, že krajský soud se v napadeném rozsudku dopustil zásadního pochybení, které by mohlo mít dopad do jejich hmotněprávního postavení. Zásadní pochybení spatřovali ve způsobu, jakým se krajský soud vypořádal s existencí možnosti obrátit se s žádostí o ochranu na vnitrostátní orgány, a dále v nesprávném posouzení možnosti udělení doplňkové ochrany pro existenci vážné újmy, kterou stěžovatelé pociťují pro své politické aktivity a rodinnou příslušnost. Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že chybné hodnocení reálné možnosti obrátit se s žádostí o poskytnutí ochrany na vnitrostátní orgány by skutečně mohlo ovlivnit hmotněprávní postavení stěžovatelů, a proto shledal kasační stížnost **jako přijatelnou** a zabýval se jí věcně.

[12] Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3, 4 s. ř. s.). Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost **není důvodná**.

[13] Stěžovatelé namítají, že v případě jejich návratu zpět do Gruzie jim hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy. Tvrdí tedy, že bylo na místě, aby jim žalovaný udělil doplňkovou ochranu. Krajský soud se dle nich dopustil pochybení, pokud pro tuto vadu rozhodnutí žalovaného nezrušil [kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.].

[14] Podle § 14a odst. 1 zákona o azylu *se doplňková ochrana udělí cizinci, který nesplňuje důvody pro udělení azylu, bude-li v řízení o udělení mezinárodní ochrany zjištěno, že v jeho případě jsou důvodné obavy, že pokud by byl cizinec vrácen do státu, jehož je státním občanem, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, do státu svého posledního trvalého bydliště, by mu hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy podle odstavce 2 a že nemůže nebo není ochoten z důvodu takového nebezpečí využít ochrany státu, jehož je státním občanem, nebo svého posledního trvalého bydliště* (zvýraznění doplněno NSS). Podle § 14a odst. 2 *se za vážnou újmu (...) považuje a) uložení nebo vykonání trestu smrti,*

b) mučení nebo nelidské či ponižující zacházení nebo trestání žadatele o mezinárodní ochranu, c) vážné ohrožení života civilisty nebo jeho lidské důstojnosti z důvodu svévolného násilí v situaci mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, nebo d) pokud by vycestování cizince bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky.

[15] Dle § 2 odst. 6 zákona o azylu se *původcem (...) vážné újmy rozumí státní orgán, strana nebo organizace ovládající stát* nebo podstatnou část území státu, jehož je cizinec státním občanem nebo v němž měla osoba bez státního občanství poslední trvalé bydliště. *Původcem pronásledování nebo vážné újmy se rozumí i soukromá osoba, pokud lze prokázat, že stát, strana nebo organizace, včetně mezinárodní organizace, kontrolující stát nebo podstatnou část jeho území nejsou schopny nebo ochotny odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před pronásledováním nebo vážnou újmu.*

[16] Za původce obav stěžovatele a) a od nich odvozených obav stěžovatelů b) až e) označili stěžovatelé během správního řízení nejprve členy vládnoucí politické strany Gruzínský sen, kteří měli během kampaně před prezidentskými volbami v roce 2018 stěžovateli a) vyhrožovat pro jeho aktivní podporu opoziční strany, Sjedeného národního hnutí. Pro jejich tvrzené napojení na vyšetřovací státní orgány se stěžovatel a) odmítl obrátit na policii s žádostí o poskytnutí ochrany. Sami stěžovatelé však již během správního řízení uvedli, že s problémy ze strany členů Gruzínského snu se stěžovatel a) setkal naposled během druhého kola prezidentských voleb v roce 2018. Poté, co vyhrála kandidátka této strany, mu již vyhrožováno nebylo. Stěžovatelé sami během správního řízení ani netvrdili, že jim v případě návratu hrozí skutečné nebezpečí vážné újmy ze strany těchto osob. Žalovaný a krajský soud se tedy správně soustředili na problémy stěžovatelů související s výhrůžkami neznámých soukromých osob.

[17] Ty měly po stěžovateli a) požadovat peníze z jeho podnikání a vyhrožovat mu se zbraní v ruce a také únosem jeho dcery. Následně se měl skutečně někdo pokusit o únos dcery ze školky. Z důvodu výhrůžek manželovi pociťuje obavy i jeho manželka a stěžovatelé se domnívají, že rodina je ohrožená jako celek.

[18] U soukromých osob jako původců vážné újmy musí k samotné hrozbě vážné újmy přistoupit také záměrná nečinnost státních orgánů či jejich neschopnost poskytovat ochranu před těmito soukromými osobami (viz rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 12. 2005, č. j. 6 Azs 479/2004 - 41, ze dne 14. 6. 2007, č. j. 9 Azs 49/2007 - 68, nebo ze dne 31. 10. 2008, č. j. 5 Azs 50/2008 - 62). Vyhrožování ze strany soukromých osob nelze považovat za vážnou újmu, jestliže ze zpráv, které byly podkladem pro rozhodnutí správního orgánu, vyplývá, že politický a právní systém v zemi původu dává občanům možnost domáhat se ochrany svých práv u státních orgánů, a tyto skutečnosti nebyly v řízení vyvráceny (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 10. 2008, č. j. 4 Azs 38/2003 - 36).

[19] Během správního řízení vyjádřili stěžovatelé a) a b) pochybnosti ohledně úspěšnosti poskytnutí ochrany ze strany vnitrostátních orgánů. Stěžovatel a) uvedl, že po výhrůžkách ze strany soukromých osob se neobrátil na policii, neboť „neměl žádné důkazy a policie by mu nepomohla, nemělo by to cenu“. Rovněž jeho manželka konstatovala, že by jim nikdo nepomohl, a proto odcestovali z vlasti. Je tedy na místě

korigovat závěry krajského soudu, dle kterého „nebyly ani tvrzeny žádné důvody, které by mu [stěžovateli a)] v tom (kontaktování policie) bránily“ a že „žalobce a) v průběhu správního řízení nenamítl, že by se na státní orgány nemohl obrátit, resp. že se na ně neobrátil pro důvody uvedené žalobcem v žalobě,“ zvlášť pokud krajský soud sám uvádí, že „tvrzení žalobce a), že by kontaktování státních orgánů nevedlo k žádným důsledkům, je nutné zejména pro jejich obecnost a nepodloženost odmítnout“ (bod 11 rozsudku).

[20] Ze zdůvodnění stěžovatelů jsou naopak zřejmé obavy stěžovatele a) a od nich odvozené obavy stěžovatelů b) až e) z funkčnosti systému vnitrostátní ochrany. S nimi se měl krajský soud vypořádat odkazem na tu část napadeného rozhodnutí, ve které žalovaný shrnuje obsah zpráv o zemi původu založených ve spisech vztahujících se k této problematice. Z této části rozhodnutí žalovaného i z dalších zpráv o zemi původu (Gruzie. Informace MZV ze dne 2. 1. 2018. Možnost obrátit se na polici v případě poškození trestnou činností; Svoboda ve světě 2019 – Gruzie. Zpráva Freedom House ze dne 4. 2. 2019) vyplývá, že obavy stěžovatelů nejsou opodstatněné, neboť se na policii může obrátit každý, kdo se cítí poškozen trestnou činností, stížnost na policii v případě její nečinnosti a nelegální činnosti lze podat na Generální inspekci policie a rovněž existuje generální inspekce státního zastupitelství. Zaznívá sice kritika, např. ze strany gruzínské ombudsmanky, na adresu neexistence nezávislého systému dohledu nad činností policie, na druhou stranu je možné se v těchto situacích obrátit právě na ombudsmanku, která má v zemi silné postavení.

[21] Krajský soud se tedy v napadeném rozsudku dopustil dílčího pochybení, neboť jeho závěry týkající se možnosti a dostupnosti ochrany ze strany státních orgánů v zemi původu nejsou v souladu se skutkovými zjištěními, resp. s obsahem správního spisu (viz shora bod 19). Toto pochybení však nemělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele a), neboť správní spis (zprávy o zemi původu, které během řízení opatřil žalovaný) poskytoval dostatek podkladů pro závěr žalovaného, že stěžovatel a) se ochrany mohl domáhat u vnitrostátních orgánů, avšak této možnosti z důvodu neopodstatněných obav nevyužil. Toto pochybení nemohlo mít dopad ani do hmotněprávního postavení stěžovatelů b) až e), neboť ti své obavy odvíjí od azylového příběhu stěžovatele a). Kasační soud proto neshledal důvodu pro zrušení napadeného rozsudku.

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a s ohledem na to ji podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

[23] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl na základě § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelé neměli ve věci úspěch, proto jim právo na náhradu nákladů nenáleží. Žalovanému, který byl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, pak soud náhradu nákladů řízení nepřiznal, neboť mu žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n**ej**s**ou opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 5. února 2021

JUDr. Josef Baxa
předseda senátu